

PROJEKT & KULTUR

nr. 121 --- november 2014

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com

Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 121!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. nr. 98 56 29 94 evt. 42 17 09 97
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9806, kontonr. 20 71 57 86 34.

Fra udlandet sender man til
 IBAN-nr. DK89 9806 2071 578 634
 Account-name: Genvej til Udvikling v/Jørgen Olsen, Skovvej 24, 9510 Arden
 Beneficiary bank: Jutlander Bank A/S
 SWIFT / BIC: **JUTBDK21**

Ansvarlig over for presseloven er formand Isabelle Grignon. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 122 skal aftales med koordinatoren på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i februar 2015.

Projekt & Kultur er på 16 sider hver gang og trykkes på Godsbanen i Århus i 130 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3: **85 år – lektor Karl-G. Prasse**

4: Verdensspejl – en tradition under Festugen
 - af Vera Teglgaard og Jens E. Madsen.

5 – 6: Mødedeltagelser og udstillinger
 --- rejse til Tunesien
 --- mediemarkeringer.

6 – 8: Møde i Udenrigsministeriet den 27. august 2014 om **det kommende bistandssamarbejde i Niger**
 - af Susanne Møller Andersen m.fl.

9 – 13: **Oprindelige folk i Niger**

- fra *The Indigenous World*, udgivet maj 2014 af IWGIA
- af Marianne Haahr og Dodo Boureima
- oversat af Astrid Warncke Nørfelt.

14 – 15: **Det 21. år – lidt nyt fra Fair Trade Butik Bazaren i Århus**

- af Anna Marie Jørgensen.

Billedet på forsiden er taget af Jakob Lock Søgaard på arrangementet Verdensspejlet i Århus den 30. august. Det forestiller Vera Teglgaard, María Cecilia Castro-Becker og Kirsten Skovbo midt i GtU's blandede u-landhandel.

Billedet på bagsiden er taget af Maasai Woman Art (*Maasai-Kvindens Kunst*) – jf. artiklen side 14 og 15 og jf. www.maasaiwomenart.org

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 164 medlemmer. Velkommen til de nye! Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Husk at læse vores hjemmeside www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm op til flere gange dagligt.

Debatmøde om *den frie bevægelighed*

Emmaus-Bevægelsen har gjort fri bevægelighed for alle til sin sag. I GtU bliver man dermed udfordret til at tage stilling. Derfor inviteres medlemmerne til debat på det næstkommende **medlemsmøde søndag den 18. januar 2015**.

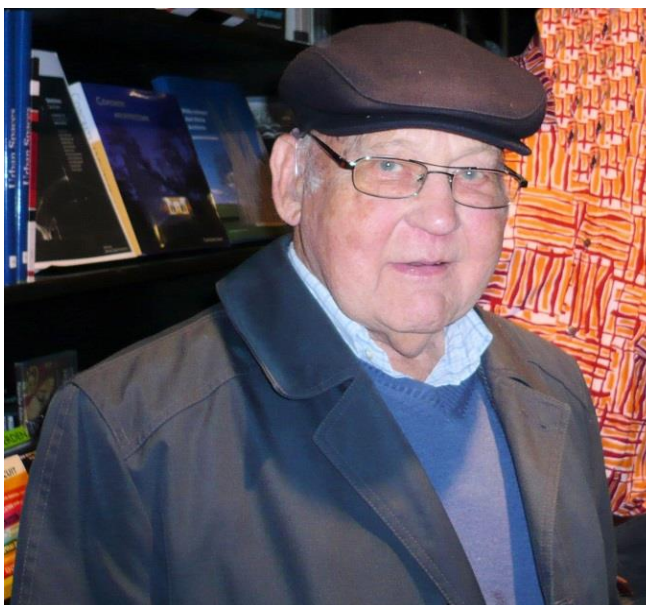
Hvad mener DU om fri bevægelighed for alle? Argumenter for og imod, perspektiver på kort sigt og på længere sigt.

Alle er velkomne. Mødet afholdes kl. 13 til 18 hos Jens Elgaard Madsen, Lykkensdalsvej 159 i Brabrand ved Århus. Tilmelding på tlf. 98 56 29 94 eller 42 17 09 97 eller mail gtu_sekr@hotmail.com Der ydes rejsedækning, og samkørsel vil kunne arrangeres fra Sjælland.

Du kan læse om Emmaus-Bevægelsens holdning på engelsk, fransk og spansk på hjemmesiden for OCU = Organisation pour une Citoyenneté Universelle = Organisationen for Universelt Medborgerskab:

http://www.o-c-u.org/en/articles/15-POUR_UNE_CITOYENNETE_UNIVERSELLE_ET_POUR_LA_LIBERTE_DE_CIRCULATION_ET_D_INSTALLATION_DES_PERSONNES_A_L_ECHELLE_MONDIALE

85 år den 14. august 2014 - Karl-Gottfried Prasse – sprogforsker, lektor emeritus, Værløse

Karl-G. Prasse på Genvej til Udviklings
30 års jubilæumshøjtidelighed i 2008
(foto: Lis Bille)

Karl-G. Prasse er den dansker, der har størst kendskab til berberiske sprog, og han har opnået masser af international anerkendelse inden for området. Han er især kendt for sit forskningsarbejde med det berberiske sprog tuaregisk, der tales af betydelige minoritetsgrupper i flere lande i Nord- og Vestafrika.

I 2008 modtog Prasse Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs guldmedalje for sit store forskningsarbejde i tuaregisk.

I sin tid på Københavns Universitet studerede Karl-G. Prasse i 1948-1950 almen sprogvidenskab og hebraisk og i 1950-1953 arabisk og oldægyptisk. I årene 1953-54 boede Prasse i Paris og Rom, hvor han

studerede berberiske sprog, heriblandt tuaregisk samt arabisk, somali, oldetiopisk og amharisk.

I 1954-56 flyttede Prasse tilbage til København for igen at studere oldægyptisk. I 1958-1959 påbegyndte han sin forskning i tuaregisk i Paris og Algeriet. I 1959 blev han gift med sin kone Bodil i Paris.

I 1956 blev Karl-G. Prasse mag.art. i ægyptologi ved Københavns Universitet, fortsatte sine studier i hamito-semitiske sprog og specialiserede sig tidligt i berberiske og arabiske dialekter (Cairo-dialekten).

Fra 1969 til 1996 var han ansat som lektor i berberiske og arabiske dialekter ved Københavns Universitet, hvor størstedelen af tiden blev brugt ved det daværende Carsten Niebuhr Institut.

Karl-G. Prasse stod i spidsen for udviklingen af et tuaregisk skriftsprog ud fra det latinske alfabet, og han udarbejdede også en komplet tuaregisk grammatik. I 2003, efter 30 års arbejde, udgav han en tuaregisk-fransk ordbog i to bind.

I 2002 opnåede Karl-G. Prasse ved hjælp fra NGO'en Genvej til Udvikling, som er medlem af Emmaus-Bevægelsen, økonomisk støtte fra Danida til at opføre en skole i Amataltal i det nordlige Niger. På skolen underviser man ved siden af fransk også i tuaregisk – bl.a. ud fra Prasses lærebøger. Skolen er da også opkaldt efter Karl-G. Prasse.

Verdensspejl – en tradition under Festugen

- af Vera Teglgård og Jens Elgaard Madsen.

Det har efterhånden udviklet sig til en årligt tilbagevendende begivenhed, at O3V (Oplysningscenter om den 3. Verden – nu kaldet Mundu) inviterer NGO-verdenen til at slå sig sammen om at afholde Verdensspejl i forbindelse med Aarhus Festuge.

Verdensspejl er et tværkulturelt arrangement, hvor verdens mangfoldighed sættes på dagsordenen, og hvor alle er velkomne. Der fristes med udstillinger, foredrag, workshops, markedsplads, børneland, akrobatik, leg, musik og plads til dialog og eftertanke!

GtU var vanen tro til stede med vores salgs- og informationsstand - se forsiden! Vi havde denne gang valgt at dele bod med Kologh Naba fra Burkina Faso, som vi gennem flere år har samarbejdet med og som vi sælger varer fra.

Piger testede garderobe fra fjerne egne, mens de voksne udfordrede smagsløgene med indisk vegetarmad, lækre vietnamesiske forårsruller og en senegalesisk specialitet: *poulet yassa*.

(fotos: Ripudaman Singh)

Paneldebat: Kan innovation mon bidrage til at løse Afrikas behov for udvikling?

(foto: Mundu – tidligere O3V)

Gøglerskolen havde endnu en gang stillet deres velegnede lokaler til rådighed, så alt kunne foregå i tørvejr. Unge iført flotte traditionelle klædedragter fra bl.a.

Afghanistan og Nicaragua bidrog til at skabe en afslappet global atmosfære under det velbesøgte gratis-arrangement.

Det ligger allerede nu fast, at der også bliver et Verdensspejl i 2015. I kulissen arbejder arrangørerne på at det næste år skal vare 5-7 dage. Efter planen med inviterede gæster fra den 3. Verden og som en officiel del af Aarhus Festuge!

Der vil blive afholdt en række infomøder om det kommende arrangement, som vil blive omtalt på vores hjemmeside. Alle er velkomne til at deltage.

På årets Verdensspejl bakkede fire GtU-medlemmer op om vores stand. Vi håber at kunne mobilisere endnu flere frivillige kræfter næste år!

Mødedeltagelser og udstillinger

28. august i Arden:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen var værter for et bestyrelsesmøde i foreningen Afro-art, jf. www.afro-art.dk. Varesalg 60 kr.

30. august i Århus:

Kirsten Skovbo, María Cecilia Castro-Becker, Vera Teglgaard og Jens Elgaard Madsen deltog for GtU i det alsidige kultur- og udviklingsarrangement **Verdensspejlet**, som en lang række foreninger gik sammen om.

Varesalg fra GtU's stand: 969 kr.

Læs i øvrigt side 4!

19. september i Århus:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog for GtU i Afrika-dag på Marselisborg Gymnasium. Varesalg fra GtU's stand: 540 kr.

30. september i Århus:

Vera Teglgaard og Jens Elgaard Madsen deltog for GtU i evalueringsmøde over Verdensspejlet, jf. 30. august. Referat på dette link:

http://gtu.dk/verdensspejl_evaluering_2014.pdf

22. oktober i København:

Julien Kalimira Mzee Murhula deltog for GtU i generalforsamling i Globalt Fokus – www.globaltfokus.dk – tidligere NGO-forum.

24. oktober i København:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog for GtU i orienterings- og debatmøde samt reception i FN-Byen i anledning af FN-dagen.

25. – 26. oktober i København:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog for GtU i landsmøde i FN-forbundet –

www.fnforbundet.dk.

Varesalg 2.650 kr.

29. oktober i Århus:

Jørgen Olsen holdt lysbilledforedrag om samarbejdet med Kooperativet i Amatal, Niger, på Dalgas Skolen i Århus – www.dalgasskolen-aarhus.dk. Varesalg 339 kr.

30. oktober i København:

Julien K.M. Murhula deltog i informationsmøde om EU-funding, afholdt af Globalt Fokus – www.globaltfokus.dk

1. november i Arden:

Fernisering i Kulturhuset i Arden af udstilling fra Glocal Art – www.afro-art.dk – af moderne afrikanske malerier, som skal hænge i salen frem til 27. december.

På ferniseringen var der desuden udstilling af de traditionelle håndværksprodukter fra Genvej til Udvikling. Til stede var ca. 30 mennesker, herunder GtU-medlemmerne Frede Hansen, Birgitte Juul Nielsen, Jesper B. Olsen og Jørgen Olsen. Varesalg fra GtU's stand 215 kr.

Se billeder her: <http://gtu.dk/Fernisering.pdf>

3. – 5. november i Köln:

Julien K.M. Murhula deltog i seminar om Emmaus i historie og nutid, arrangeret af Emmaus Europa og af Emmaus Internationals udvalg for oplysning og nye generationer.

7. november i København:

Julien K.M. Murhula deltog i afskedsreception for Henrik Stubkjær, som fratræder posten som generalsekretær for Folkekirken's Nødhjælp for at blive biskop for Viborg Stift.

5. – 7. november i Montreuil ved Paris:

Jørgen Olsen deltog i møde i Emmaus' politiske udvalg. Ud over udvalgsmedlemmer deltog repræsentanter for Emmaus Internationals styrelse og sekretariat. Efter mødet deltog nogle af medlemmerne, herunder Jørgen, i et stort loppemarked i en hal i byen Les Herbiers i Vendée i det vestlige Frankrig, hvor 20 lokale Emmaus-grupper og enkelte andre organisationer medvirkede.

Repræsentantskabsmøde i Porto, Portugal

Den 26. – 28. september afholdt Emmaus Europa repræsentantskabsmøde i Porto med det lokale Emmaus-samfund, Emaus – Caminho e vida, som vært. GtU's koordinator, Jørgen Olsen, deltog. Medlemmerne af Emmaus' to udvalg (oplysningsudvalget og politisk udvalg) er observatører på de halvårslige repræsentantskabsmøder.

Læs mere om Emmaus Europa på engelsk, fransk og spansk på <http://emmaus-europe.org>

Se en billedserie fra mødet i Porto med forklaringer på de tre netop nævnte sprog på

http://gtu.dk/EE_porto_fotos.pdf

(fortsættes side 6)

Mødedeltagelser og udstillinger

(fortsat fra side 5)

Efterår i Himmerland:

Jørgen Olsen præsenterede vores blandede u-landhandel på en række kræmmermarkeder med

.....

Rejse til Tunesien

Frede Hansen arrangerer en rejse til Tunesien - til gennemførelse i perioden 6. til 15. marts 2015.

Læs nærmere på http://gtu.dk/tunesien_folder.pdf

.....

Mediemarkeringer

Krig og fred i det nordlige Mali

Mette Lindbæk Abrahams oversatte op til den 21. august en artikel fra FN's nyhedstjeneste IRIN:

<http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/21-08-14/krig-og-fred-i-det-nordlige-mali>

følgende resultater, hvad angår varesalg (alle salgsfremstød tjener desuden et oplysningsformål):

16. august på Bazar Skelund..... 95 kr.
16. august på kræmmermarked i Hornum.. 123 kr.
23. august på kræmmermarked i Farsø..... 6 kr.
20. september på Bazar Skelund.....422 kr.
18. oktober på Bazar Skelund.....763 kr.

Vil du se kunst og natur i Tunesien.. og møde de folk, der skabte den fredelige overgang til demokrati? - spørger Frede, som er kendt fra Galleri Glocal Art og foreningen Afro-art, jf. www.afro-art.dk

Malis oprørsbevægelser rykker sammen

Mette Lindbæk Abrahams oversatte op til den 19. september en artikel fra FN's nyhedstjeneste IRIN – i lighed med oversættelsen fra august offentliggjort på www.u-landsnyt.dk

<http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/19-09-14/malis-opr-rsbev-gelser-rykker-sammen>

Møde i Udenrigsministeriet den 27. august 2014 vedr.

det kommende bistandssamarbejde i Niger

- af *Susanne Møller Andersen med tilføjelser og kommentarer af Karl Aage Jørgensen, Eric Komlavi Hahonou og Isabelle Grignon*
- *fodnoter af Jørgen Olsen.*

Deltagere:

- Bo Jensen, ambassadør for Burkina Faso (herefter BF) og Niger
- Birgitte Marcussen, chef for Afrika-kontoret i Udenrigsministeriet (herefter UM)
- Fenja Yamagusti-Fasting, Niger-ansvarlig på UM's Afrika-kontor
- Anna Kjær, afdelingsleder, UM's Afrika-kontor
- Jakob Bay Johansen, UM's Afrika-kontor
- Refika Büyükarlan, ambassaden i BF, chefkonsulent, overordnet ansvarlig for

programmerne i Niger, specielt ansvarlig for stabilitetsprogrammet

- Line G. Rasmussen, CARE Danmark, Venskabsforeningen Danmark – Niger (herefter VDN)
- Isabelle Grignon, VDN
- Issoufou Ba Hamidou, VDN
- Eric Hahonou, VDN
- Monique Alexis, Institut for Menneskerettigheder, VDN
- Nina Hermanson, VDN
- Karl Aage Jørgensen, VDN
- Jean Pierre Zafiryadis, konsul for Niger, VDN
- Susanne Møller Andersen, Caritas, VDN

Afbud fra Ingrid Poulsen, VDN, Per Christian Hougen, VDN og Anne Cecilie Varnild, VDN.

Birgitte Marcussen indledte mødet med at forklare lukningen af repræsentationskontoret som værende udelukkende begrundet af økonomiske faktorer og ikke utilfredshed med det udførte arbejde, tværtimod. Kravene til sikkerhed for repræsentationskontoret i Niamey var så omfattende og dyre, at de i forhold til omfanget af det udførte arbejde var en oplagt mulighed for besparelse. Oprettelse af ambassade plus handelskontor i Nigeria kan ikke ses som et direkte skift fra Niger til Nigeria, men skal ses som et resultat af regeringens overordnede overvejelser vedrørende repræsentationsstrukturen.

Nigers regering har fastholdt sin beslutning om at oprette ambassade i Danmark, og en kommende ambassadør, som har erfaringer med det danske bistandssamarbejde, er udpeget. Processen er midlertidigt sat i stå, mens man afventer, at finansieringen bliver godkendt som en del af finansloven i Niger. Konsulen, Jean Pierre Zafiryadis, udtalte, at lukningen havde ført til en betydelig bekymring om samarbejdets fremtid hos den nigerske regering. Han gjorde desuden opmærksom på, at der flere gange tidligere havde været optræk til at fjerne støtten til Niger helt.

Flere af de tilstedeværende NGO'er udtrykte bekymring for deres fremtidige arbejde i landet, nu hvor de ikke længere kan søge direkte assistance hos repræsentationskontoret.

Herefter kom ambassadør Bo Jensen med et kort rids af den politiske situation, der, som han sagde, bød på alvorlige sikkerhedspolitiske udfordringer. Der er f. eks. problemerne i sydøst med Boko Haram, hvor en del af Niger nu udgør Boko Harams "kerneland".¹

Mellem Niger og BH er der en uformel aftale om fred, hvor Niger accepterer deres tilstedeværelse mod, at de ikke søger konfrontationer. Dette fungerer åbenbart, idet BH har brug for Nigers territorium til at kunne trække sig tilbage.

Ambassadøren udtrykte også bekymring for den indenrigspolitiske situation, med den eskalerende konflikt mellem præsident Issoufou Mahamadou og formanden for nationalforsamlingen, Hama Amadou, som optakt til det kommende valg. Også økonomien er udfordrende i Niger, herunder forvaltningen af oliereserverne, som dog ikke har været så udbytterige som forventede, og uranprisen, som er blevet halveret de senere år.

Programsamarbejdet mellem Danmark og Niger fortsætter (næsten) som planlagt med et budgetteret beløb for 2015 på 100 millioner kr., fordelt på tre programmer:

- Vandprogrammet vil fremover blive administreret af Luxembourg, med Klaus Weber fra ambassaden i BF som programkoordinator.
- Landbrugsprogrammet vil fremover blive administreret af Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)² og Verdensbanken, med Jonas Henriques fra ambassaden i BF som programkoordinator.
- Freds- og Stabilitetsprogrammet fortsætter med 4 komponenter ud af 6.
- Refika er programkoordinator på BF-ambassaden og er en ekstra ressourcetilførsel på denne. De 4 er:
  - ❖ Kvinders rettigheder, administreres af UNFPA³.

(fortsættes side 8)

---

¹ Boko Haram er en nigeriansk militant islamistisk gruppe. BH betyder på hausa "Vestlig uddannelse er en synd".

---

² Det schweiziske agentur for udvikling og samarbejde.

³ UNFPA = FN's befolkningsfond.

Møde i Udenrigsministeriet den 27. august 2014 vedr. det kommende bistandssamarbejde i Niger

(fortsat fra side 7)

- ❖ Oplæring af parlamentarikere, adm. af NDI⁴.
- ❖ Fri presse, adm. af International Media Support.
- ❖ Støtte til civilsamfundet, PASOC⁵, adm. af EU.

De to komponenter, der udgår, er antikorrupsion og komponent vedr. den inter-religiøse dialog. Denne beslutning er en konsekvens af den manglende tilstedeværelse, som er nødvendig for at indgå i en dialog.

Der sker en stigende radikaliserings i den sydøstlige del af landet; men i hele landet ses et øget fokus på religion, hvor fattigdom spiller en afgørende rolle sammen med ungdomsarbejdsløshed og frustration over afstand mellem land og by.

Institut for Menneskerettigheder har igangsat samarbejde med et center på universitetet i Niamey, som bl.a. vil igangsætte debatkonferencer vedr. radikaliserings; men derudover ser det ud, som om Danmark efterlader et tomrum for sådanne aktiviteter.

Ambassaden i BF har budgetteret med ti besøg til Niger årligt med op til en uges varighed. Konsulen anbefalede at satse på en gennemgående person i forhold til etablering af kontakt med politikere og højtstående embedsmænd. Der udpeges en honorær konsul for Danmark i Niger.

⁴ NDI = National Democratic Institute, som er en amerikansk organisation.

⁵ EU-projekt. PASOC står for Programme d'Appui à la Société Civile du Niger = Støtteprogram for Civilsamfundet i Niger.

Ud over det omtalte programsamarbejde bidrager Danmark med midler fra Freds- og Stabilitetsfonden til et regionalt program i Sahel (Niger, Mali og Burkina Faso) vedr. mægling, sikkerhed og bekæmpelse af radikaliserings.

CILSS⁶ (med hovedkvarter i Ouagadougou, BF) får støtte til et regionalt klimaprogram af det i Niamey baserede AGRHYMET⁷.

UM's hjemmeside er ved at blive omstruktureret, således at Niger kommer til at stå under Burkina Faso.

Ambassaden er i gang med at udarbejde et landepolitikpapir for Niger med planlagt vedtagelse i midten af 2015. I den forbindelse har en forsker på DIIS⁸ fået til opgave at udføre de 13 analyser, som er en fast del af UM's landepolitikpapirer. Herefter vil det næste landeprogram blive udarbejdet. Det forventes færdigt i slutningen af 2016, så det kan føres ud i livet fra starten af 2017.

Konsulenter, repræsentanter for NGO'erne og andre er velkomne til at kigge forbi ambassaden i Ouagadougou til gensidig opdatering.

En opfordring til årlige møder med UM's samarbejdspartnere i Niger, som man gør i Bolivia, blev taget ad notam af ambassadøren, men uden den store entusiasme.

---

⁶ CILSS = Comité Permanent Inter-Etats de Lutte contre la Sécheresse au Sahel = Den Permanente Mellemsstatslige Komité for Bekæmpelse af Tørke i Sahel-Bæltet.

⁷ Regionalt center for Vestafrika for agerbrug, vand og meteorologi – dannet af disse bogstaver AGRiculture, HYdrologie og METHerology.

⁸ Dansk Institut for Internationale Studier.

Oprindelige folk i Niger

IWGIA (International Work Group for Indigenous Affairs = Den Internationale Arbejdsgruppe for Oprindelige Folks Anliggender) udgiver hvert år en bog om oprindelige folks situation rundt om på hele kloden.

www.iwgia.org er organisationens hjemmeside på engelsk

www.iwgia.org/esp er den spanske udgave.

Hele IWGIA's årsrapport fra 2014 kan læses på:

www.iwgia.org/iwgia_files_publications_files/0671_I2014eb.pdf

På www.iwgia.org/images/stories/sections/regions/africa/documents/IW2014/NigerIW2014.pdf kan klikkes ind til den engelske version af 2014-rapportens kapitel om Niger.

Kapitlet er skrevet af Dodo Boureïma og Marianne Haahr og oversat til dansk af Astrid Warncke Nørfelt. Slutnoterne skyldes forfatterne. Fodnoterne skyldes Jørgen Olsen. Kortet på side 11 er identisk med det, som anvendes i den originale artikel.

På www.iwgia.org/regions/africa/niger kan klikkes til yderligere oplysninger om Niger.

NIGER

Nigers oprindelige folk er fulanierne¹, tuaregerne og tubuerne. Disse folkefærd er alle pastoralister/nomadiske kvægavlere. I 2009 blev Nigers befolkning vurderet til at bestå af 14.693.110 mennesker. 8,5 % af befolkningen er fulanier, hvilket svarer til 1.248.914 individer. De fleste er kvæg- eller fårehyrder; men nogle af dem er gået over til landbrug, fordi de mistede deres besætning under tørkeperioderne. Der bor fulanier i alle landets regioner, og de kan blive delt yderligere op i undergrupper, nemlig Tolèbé, Gorgabé, Djelgobé og Bororo. 8,3 % af befolkningen er tuareger, hvilket svarer til 1.219.528 individer. De er kamel- og gedehyrder. De bor mod nord (Agadez og Tahoua) og vest (Tillabery) i landet. 1,5 % af befolkningen er tubuer, hvilket svarer til 220.397 individer. De er kamelhyrder og bor mod øst i landet: Tesker (Zinder), N'guigmi (Diffa) og langs med grænsen til Libyen (Bilma).

Forfatningen fra juni 2010 nævner ikke direkte eksistensen af oprindelige befolkninger i Niger. Nomadehyrderes rettigheder er anført i Den Pastorale Lov, som blev vedtaget i 2010. De vigtigste rettigheder i loven omfatter en direkte anerkendelse af nomadeliv som værende en fundamental rettighed for nomadehyrder samt et forbud mod privatisering af pastorale områder, eftersom privatisering truer pastoral bevægelighed. Et andet vigtigt element i Den Pastorale Lov er anerkendelsen af, at pastoralister² har første ret på pastorale hjemområder (*terroirs d'attache*³). Niger har ikke underskrevet ILO's Konvention 169, men stemte for FN's erklæring om de oprindelige folks rettigheder.

(fortsættes side 10)

¹ Genvej til Udvikling har ofte anvendt betegnelsen fulbé, eftersom det er folkets betegnelse for sig selv på sproget fulfuldé. Imidlertid er fulani det hyppigst anvendte ord på dansk, og vi har derfor valgt at lade ordet stå i indværende artikel. Fulani er fra sproget hausa og overtaget af englænderne i forbindelse med koloniseringen af Nigers sydlige naboland, Nigeria.

² Pastoralister og nomadehyrder kan bruges i flæng, svarende til, at ordet pastor betyder hyrde.

³ På det officielle sprog fransk.

Oprindelige folk i Niger

(fortsat fra side 9)

I begyndelsen af året havde det pastorale civilsamfund høje forventninger om, at 2013 ville blive det år, hvor Den Pastorale Lov langt om længe ville blive ført ud i livet. Håb blev imidlertid til fortvivelse, da begivenheder i Mali og Nigeria overtog pladsen på den nationale politiske dagsorden og flyttede al opmærksomheden mod problemer omkring sikkerhed og beskyttelse af territorial integritet.

Den franske militære intervention i Mali (Operation Serval¹), der begyndte den 11. januar, var en af de hovedbegivenheder, der påvirkede nomadehyrder i både Niger og Mali gennem det seneste år. Krigen gjorde det svært for pastoralister at bruge deres traditionelle vandreruter, der går igennem det nordlige Mali og ind i Burkina Faso. Tyveri af kvæg langs med ruterne udgjorde en stor risiko pga. de væbnede gruppers jagt på penge til at finansiere deres fortsatte kamp. Mange pastoralister stoppede derfor med at bevæge sig alt efter tilgængeligheden af græsningsområder og begyndte at vælge ruter i forhold til sikkerheden i det givne område. Dette førte til høje koncentrationer af nomadehyrder i områder, der opfattedes som værende mere sikre, hvilket således intensiverede presset på de sparsomme græsnings- og vandressourcer og fremkaldte øget fødevaremangel. Mange hyrder fra det nordlige Mali søgte også tilflugt i Niger grundet frygt for vold og gengældelsesaktioner i Mali, og dette fortsætter med at forværre situationen yderligere.

Det faktum, at nogle unge pastoralister - fra samtlige etniske grupper - sluttede sig til de forskellige væbnede grupper i det nordlige Mali komplicerede situationen yderligere for

de pastorale grupper. Mange mennesker fandt det svært at skelne mellem en nomadehyrde og en oprører og/eller et medlem af hæren, og på denne måde blev de alle i stigende grad betragtet med mistænksomhed. Dette fik alvorlige konsekvenser i en række begivenheder, hvor kvægnomadens lejre blev udsat for angreb, og uskyldige liv meningsløst gik tabt. Derudover har den islamistiske jihadistgruppe Boko Haramⁱⁱ's øgede aktiviteter i det nordlige Nigeria gjort det svært for de nigerske nomadehyrder at flytte sydpå under tørkesæsonen, og dette har øget presset på ressourcerne i området ved Tchad Søen.⁴

Den stigende usikkerhed resulterede i en øget interesse fra bidragsyderes side i at hjælpe med at bryde den økonomiske marginalisering af nomadezonerne. En klar forandring i diskurs skete inden for Verdensbanken, da de opfordrede afrikanske lande og det internationale udviklingsfællesskab til at hjælpe med at beskytte og udvide pastoralismen på vegne af det store antal mennesker bosiddende i Sahel, der er afhængige af dette som en afgørende kilde til mad og indkomst. 2013 var derfor præget af usikkerhed, men også af nye muligheder for at øve indflydelse på pastoralisters situation i Sahel.

Menneskerettighedssituationen

En voldelig konflikt brød ud i Niger mellem kvægnomader og agerbrugere i løbet af 2013 med frygtelige konsekvenser for begge parter. I oktober blev et angreb udført mod grupper af fulanier i lejre omkring landsbyen N'Gonga i Boboye-departementet⁵.

---

⁴ Se slutnote 2 – Boko Haram betyder på hausasproget: "Vestlig uddannelse er en synd".

⁵ Mellem hovedstaden Niamey og regionshovedstaden Dosso – mod sydvest i Niger.

Fire fulanier blev dræbt, 12 dyr blev brændt og 113 huse blev ødelagt; derudover blev to motorcykler, nu symaskiner og 450.000 CFA (ca. 685 euro eller 5.100 kr.) stjålet. Angrebene blev begået af Zarma-agerbrugere⁶ fra omkringliggende landsbyer. I dette tilfælde besøgte myndighederne stedet, arresterede mere end 20 mennesker og tilbød materiel støtte til ofrene; imidlertid blev kun dele af denne støtte rent faktisk leveret. Staten lovede at støtte med 10.000.000 CFA (cirka 15.245 euro eller 113.700 kr.); men kun 10.000 CFA (cirka 15 euro eller 110 kr.) er blevet udbetalt til hver af de 113 berørte familier, og det resterende beløb afventes stadig. Indenrigsministeren har udtrykt sin sympati for deres tab.

Konflikten fandt sted, da nomaderne flyttede fra nord mod syd til deres hjemlige område. Ngongas borgmester besluttede at forbyde

⁶ Zarma eller djerma er et folkeslag, som dominerer det vestlige Niger, herunder hovedstaden Niamey. Zarmaernes nærmeste slægtning blandt andre folkeslag er songhaierne, som bl.a. er bosat i det sydøstlige Mali og det nordlige Burkina Faso.

ankomsten af nomader til kommunens territorium og arrangerede, at en gruppe på 20 unge skulle konfiskere nomadernes dyr. De ville kun blive returneret til ejerne imod en betaling på 15.000 CFA (cirka 23 euro eller 170 kr.), som skulle deles mellem kommunen, landsbylederne og de unge. Drevet af lysten til at tjene penge og opnå anerkendelse fra de lokale myndigheder gik de unge så langt som til at gå direkte ind i en af hyrderne lejre og slippe dyrene fri. På trods af modstand fra hyrderne fortsatte de unge med den nævnte aktivitet, og volden eskalerede med resultatet, at en ung mand mistede livet. De omkringliggende landsbyer blev informeret, og dette førte til angreb på flere lejre i kommunen, hvilket resulterede i den ovenfor beskrevne situation. I kølvandet på dette anvendte pastoralisterne deres eneste middel for at lægge pres på kommunen, nemlig samlet at boykotte det store kreaturmarked i kommunen. Dette udgør nemlig en vigtig indkomstkilde for kommunen gennem markedsbeskatning.

(fortsættes side 12)

Oprindelige folk i Niger

(fortsat fra side 11)

Derudover blev et stort antal kvægavlere (34 medlemmer af kvægavlerforeningen AREN) dræbt i Gao-regionen i det nordlige Mali i en gengældelsesaktion for en forbrydelse begået tidligere af en af dem. Ingen af de offentlige myndigheder har reageret, selv om ofrenes familier arbejder aktivt på sagen. De afdøde dyr er ikke blevet givet tilbage. Det er en ond cirkel: Når der ikke er noget fungerende retssystem begynder folk at forsvare sig selv, og dette forværrer igen konflikterne. Disse typer fatale sammenstød organiseret af bander er et periodisk tilbagevendende problem i Niger og i det øvrige Vestafrika. Fulanierne forbliver de mest sårbare over for disse typer af begivenheder, fordi de hele tiden skal flytte sig omkring alene eller i små grupper.

Situationen for unge og kvinder hos de oprindelige folk i Niger

Nomadesamfundenes unge er meget aktive omkring situationen i det nordlige Mali. Det er primært de unge, som bliver sendt af sted for at deltage i fredsforhandlingerne. Nomadesamfundenes kvinder er også aktive og påtager sig ofte lederrollen i konfliktløsning på lokalniveau. I denne henseende er det værd at nævne det arbejde, som fulanikvinderne fra Diffa udfører. Disse kvinder kaldes også "Iyaye" (hvilket betyder "alles moder" på fulfuldé), og er kendt i landet for at være fortalere for nomadehyrers rettigheder og for at mægle mellem lokalsamfund.

Genforhandling af uranudvindingskontrakten

I november begyndte Nigers regering og den franske atomkraftgigant AREVA forhandlinger for at forny kontrakten for

uranudvinding. Stridspunkterne omkring delingen af indtægterne fra uranudvindingen har været det vigtigste for tuaregerne i flere årtier. Manglen på tilstrækkelig reinvestering af uranoverskud til gavn for de pastorale lokalsamfund, der er bosat nær de store mineområdet i Agadez-regionen, har været medvirkende til, at tuaregerne jævnligt har foranstaltet oprør. De nuværende forhandlinger udgør en historisk mulighed for Niger for at opnå bedre forhold for udvinding af disse ressourcer, deriblandt større finansielle fordele. Dog har den nuværende stridighed ændret karakter, da den ikke længere er begrænset til tuaregbefolkningen, men har mobiliseret en meget større del af det nigerske samfund, hvilket gør det til et nationalt problem snarere end et problem for de pastorale samfund.

Implementering af Den Pastorale Lov fortsætter med at trække ud

Det er gået ekstremt langsomt fremad med at føre Den Pastorale Lov fra 2010 ud i livet, og 2013 var ingen undtagelse. To lovakter blev vedtaget i 2013, yderligere er der lavet fem lovudkast, og syv mangler stadig at blive udarbejdet. De vedtagne love omhandler proceduremæssigere forhold, så som hvordan konflikter bliver behandlet, hvorimod dem, der endnu ikke er blevet udarbejdet, omhandler kernen af den pastorale problemstilling, nemlig forvaltning af landområder på decentraliseret niveau samt rettigheder til jord. Det pastorale civilsamfund i Niger arbejder intensivt på at forsøge at fremskynde processen, men det er en langsom og besværlig kamp.

Vigtige regionale møder

Situationen i Mali ledte til øget opmærksomhed på pastoralisme både fra de nationale politiske beslutningstagere og fra de ledende internationale institutioners side

gennem år 2013. To vigtige regionale møder blev arrangeret i løbet af året, et i Nouakchott, Mauretanien og en regional pastoral konference i Ndjamena, Tchad. Den sidstnævnte bragte 235 mennesker fra 17 lande sammen: videnskabsmænd, udviklingsaktører og repræsentanter for nationale og offentlige institutioner, professionelle organisationer og civilsamfundet. Disse udvekslede erfaringer omkring politiske tiltag, der kan bidrage til stabil udvikling i pastorale områder. Erklæringen fra det ministerielle møde, der afsluttede denne konference, udlagde de politiske og strategiske retninger angående ledelse og sikkerhed, pastorale samfunds modstandskraft og socioøkonomiske levedygtighed. Nouakchott-arrangementet var et møde på højt plan arrangeret af Mauretanien og Senegals præsidenter, Verdensbanken og den Permanente Mellemstatslige Komite for Overvågning af Tørke i Sahel (CILSS⁷) og det fokuserede på de pastorale samfunds behov. Budskabet, der kom ud af mødet var klart: Der er et presserende behov for at mobilisere mere investering til støtte af de pastorale systemer i de tørre landområder i Sahel. Disse begivenheder afspejler en ændring i måden at betragte pastoralisme på: Den skal flyttes fra udkanten til centrum af forskellige donorer og regeringers interessefelt. Ndjamena-erklæringen fremlægger tydeligt, at fremtiden for Sahara- og Sahelområderne er utænkelig uden nomadiserende kvægavl og den uundværlige rolle, det spiller i økonomisk og social stabilitet, såvel som miljø-, forvaltnings- og rettmæssigt. Verdensbanken er i øjeblikket i gang med at oprette en pastoralisme task-force⁸ i Sahel for at kunne planlægge et nyt program til en

værdi af 7 milliarder US-Dollars (BM/UE/BAD)⁹.

Noter og referencer

ⁱ Operation Serval havde ifølge François Hollande følgende tre formål:

- 1) at stoppe angreb fra terroristgrupperne
- 2) at bevare den maliske stat og at tillade den at genoprette dens territoriale integritet og
- 3) at forberede opstillingen af den afrikanskledede internationale støtte mission (AFISMA), tilladt den 20. december af Sikkerhedsrådet, der gennemførte resolution nr. 2085 enstemmigt.

ⁱⁱ "Folkelig forsamling med tradition for proselytisme og jihad", bedre kendt som "Boko Haram", er en islamisk jihadist- og takfiri-¹⁰ militant og væbnet organisation med hovedkvarter i Nordvestnigeria, Nordcameroun og Niger.

Dodo Boureima er generalsekretær for AREN, som er den største pastoralistorganisation i Niger. Han er også permanent teknisk sekretær for det regionale pastorale netværk, Billital Maroobé, der repræsenterer 400.000 nomadehyrder fordelt på 7 vestafrikanske lande. Dodo Boureima er selv pastoralist.

Marianne Haahr er advocacy koordinator for CARE Danmark (www.care.dk), der fokuserer på de små producenters ret til mad og samarbejder tæt med civilsamfundet i Vestafrika. Hun har en kandidatgrad i menneskerettigheder og demokratisering fra det Inter-Europæiske Institut for Menneskerettigheder, såvel som en kandidatgrad i samfundsgeografi fra Københavns Universitet.

⁹ BM = Billital Marrobo – se note om Dodo Boureima. UE = EU, BAD = Banque Africaine de Développement = Den Afrikanske Udviklingsbank.

¹⁰ Takfiri er et arabisk ord, der betyder, at man betragter diverse andre muslimer som værende frafaldne fra troen.

⁷ Comité permanent Inter-Etats de Lutte contre la Sécheresse dans le Sahel (*den franske betegnelse*)

⁸ ekspertgruppe

Det 21. år - lidt nyt fra Fair Trade Butik Bazaren i Århus

- af Anna Marie Jørgensen

Her fra Fair Trade Butik Bazaren, Guldsmedgade 8a, Århus C, er vi glade for igen i år at få mulighed for at sende en julehilsen med opfordring til at købe jeres pakkekalendere, julegaver, gode chokolader, ting til dekoration osv. i en Fair Trade butik. Der er efterhånden mange virkelig fine, unikke, smukke og sjove Fair Trade muligheder, både dyrt og billigt. Her er et lille udvalg, i år hovedsagelig fra Afrika. En god julegave kunne være et **sukker og fløde stel med tilhørende krus** af keramik, med håndmalede sydafrikanske mønstre i forskellige designs. Tåler mikrobølgeovn og opvaskemaskine. Krusene vejer ca. 300 g. Fremstillet af www.kapula.com - importeret til Europa af www.contigo.de

foto: Renata Giergielewicz

En ekstra gave til te-elskere kunne være en pose **roibos-te**, som er en sund og populær te. Roibos-busken vokser i Sydafrika. Vi fører teen som natur, som grøn te, og i en krydret udgave, samt som teposer. Vi har endvidere stadig den velkendte almindelige sorte te fra Tanzania. Importør til Danmark: www.fair-trade-gruppen.dk

fotos: Renata Giergielewicz - Poul Kristensen

Smykker er jo for mange en rigtig god gave. Fair Trade Butik Bazaren har i mange år haft et stort udvalg af anderledes halskæder, armbånd, sjove hårspænder, fine øringer osv. I år har vi fået

rigtig mange fine ting fra flere organisationer i Kenya og Tanzania, bl.a. fra Tanzania Women Art, der kombinerer uddannelse og traditionel kunnen med henblik på at forbedre maasai-kvindens levevilkår. De samarbejder med en italiensk designer og hendes elever – jf. www.maasaiwomenart.org

foto: Renata Giergielewicz

foto: Anna Marie Jørgensen

Sættet i midten er af afrikansk "rav" og andre lokale materialer (ingen plastik) fra Trinity Jewellery Crafts, der ligger i Kariabangi, en af Nairobis fattigste bydele. De er medlem af World Fair Trade Organization og samarbejder med en dansk designergruppe. Importørkontakt: www.fair-trade-gruppen.dk

Hos Nobunto i Sydafrika fremstilles disse morsomme øringer af tidligere Nescafe-kapsler, som vi har i forskellige farver og designs. Krogene er af sølv. Se www.nobunto.com
Importør: www.fair-trade-gruppen.dk

foto: Poul Kristensen

Generis Curios, der er en lille håndværkervirksomhed i slumområdet Dandora i udkanten af Nairobi, fremstiller - foruden mange forskellige dyr til pynt og leg - f. eks. denne motorcykel med ølkapsler fra et kenyansk bryggeri. Vi har også små fine **juletræer** og **rensdyr** af perler og ståltråd til dekoration fra dem. Importørkontakt: www.fair-trade-gruppen.dk

fotos: Renata Giergielewicz Poul Kristensen

Mange mennesker holder meget af at lave mad. Til dem har vi har mange forskellige **bomuldsforklæder** fra Burkina Faso i de smukke afrikanske mønstre. Importør www.kologh-naba.org

foto: Anna Marie Jørgensen

I de mørke vinteraftener kan det tit være rigtig hyggeligt at spille lidt med hinanden. Dertil vil vi gerne foreslå f.eks. **Owara-spillet** fra Ghana, med spilleregler vedlagt. Importør: www.el-puente.de - en stor tysk Fair Trade importør, som vi har et godt samarbejde med.

foto: Anna Marie Jørgensen

Bio Afrikaffe fremstilles på TANICA, der ejes af en sammenslutning af ca. 400 landsby-

kooperativer omkring Bukoba ved Victoria-Søen i Tanzania. Dyrkning af økologisk kaffe blev introduceret i 2004 via en kontrakt med El Puente, Tyskland.

foto: Anna Marie Jørgensen

I september 2014 havde vi besøg af Muhammed Ghayasuddin fra Saidpur Enterprises i det nordlige Bangladesh; han fortalte om Fair Trade i Bangladesh og viste os nogle af de varer, som bliver lavet i Saidpur, bl.a. store **tasker** af brugte sarier. Importør: www.fair-trade-gruppen.dk

foto: Anna Marie Jørgensen

Fair Trade butik Bazaren har i årenes løb solgt rigtig mange hængekøjer fra Exporsal i El Salvador. Vi har nu også **hængestole** i det samme smukke farvestrålende bomuldskanvas. Ringen i ophænget er forstærket med en metalring. Importeret fra www.exporsal.com

foto: Exporsal

Vores hjemmeside: www.fairtradebazaren.dk
Alle Fair Trade butikker i Danmark kan findes via www.fairtrade.dk under Fair Trade Danmark.

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

B

